

СТАНОВИЩЕ

**на дисертационен труд за придобиване
на образователната и научна степен „доктор”
от проф. дн Мариана Минчева Гърмидолова, Педагогически
факултет“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“**

Докторант: Василена Вутова

Тема: „СЪЗДАВАНЕ НА ИНТЕРЕС КЪМ КНИГАТА ЧРЕЗ
ИНТЕРАКТИВНО ПРЕСЪЗДАВАНЕ НА ХУДОЖЕСТВЕН ТЕКСТ (В
ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ 5-7 г.)“

Научен ръководител: проф. д-р Лучия Малинова

Научна област: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.2. Педагогика (Предучилищна
педагогика)

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Предложеният дисертационен труд има съдържателен обем от 248 страници. В структурен план дисертационната разработка включва: съдържание, увод, четири глави, изводи и приноси, списък с използваната и цитираната литература на кирилица и латиница. Посочени са използваните интернет-източници, представени са списъци на фигурите в текста и приложенията, както и самите приложения. Посочени са 106 литературни източници, от които 91 на кирилица, 15 на латиница и 26 интернет адреса. Цялостната разработка включва 48 броя фигури и 17 приложения, които са свързани с експерименталното изследване.

От съдържанието на отделните глави става ясно, че докторантката В. Вутова насочва вниманието си към проблематика от сферата на художествената литература, графичния дизайн, изобразителното изкуство, психологията и педагогиката. Подкрепям подобен интердисциплинарен

подход и го приемам като правилен и уместен с оглед избраната тема и нейната актуалност.

Цялостното оформление на дисертационния труд отговаря на необходимите норми и изисквания и е естетически издържано. По отношение на езикова култура, боравене с понятията и категориите на изобразителното изкуство, педагогиката и психологията, цитиране и позоваване на автори трудът е много добре издържан.

В увода докторантката аргументира логично избора на изследователската тема с оглед противоречията, породени от спецификата на децата в нашата съвременност от една страна и технологичната еволюция, от друга страна. Очевидно е, че изборът на темата е продиктуван от личния опит, наблюдения, проучвания и изследване на актуални литературни източници в международен план. Тук са определени също целта, задачите, хипотезата, обекта и предмета на изследване, изследователските подходи, методи и похвати.

Наред с концепцията на изследване и ключовите понятия, в първата глава се анализира отношението към книгата на днешните деца, поставени в ситуация на динамично развиващо се общество, като се прави съпоставка с децата от близкото минало. Цитирани са актуални литературни източници, които аргументират настъпилите промени в релацията „книги – деца“. На базата на теоретичен анализ са визирани настъпилите промени в отношението „родители – деца“, в социалната сфера, изкуството, средствата за масова информация, ролята на дигиталните технологии – фактори, които са променили неминуемо отношението на децата към книгата. Паралелно с това е направен сравнителен анализ на илюстрирани приказки в образователните направления на четири програмни системи. В. Вутова обръща специално внимание на видовете книги, които присъстват в съвременния свят на детето – пространствени, интерактивни, аудиокниги, електронни книги, като е направен анализ на характеристиките на всяка от

тези разновидности. Логично, докторантката насочва вниманието си върху илюстрацията, която е от основополагащо значение за провокирането на интереса на децата към книгите. Обръща се подчертано внимание на илюстрираните карти за игра, тъй като те заемат важно място в проведения педагогически експеримент. В тази част на дисертацията е очертано значението на приказките за развитието на децата и необходимостта от тяхното присъствие в учебната литература.

Във втора глава е разработена методологията на педагогическото изследване. Разработен е модел, чиято цел е да стимулира интереса на децата към четенето. Фокусът на експерименталното изследване е върху книгата-игра. Изясняват се целта и задачите на емпиричното изследване. Изведени са пет критерии и пет показателя за оценка на резултатите от проведения експеримент. Извадката е внушителна и включва 107 деца от две детски градини, организирани в контролни и експериментални групи. Допълнително са изследвани и 107 родители – по един за всяко дете. Изследването е проведено в три етапа: констатиращ, формиращ и контролен. В тази част е описан подробно и диагностичният инструментариум за всеки етап от изследването. Разнообразните методики са илюстрирани и представят ясно същността на извършената работа от докторантката. За всяка методика са описани и изяснени критериите и показателите на изследване. Описанието на проведения експеримент в трите етапа е поднесено подробно, ясно, интересно и е подкрепено с примери и илюстрации. Научният стил на текста свидетелства за добрата научна подготовка на В. Вутова, подпътена от вещ педагогически опит.

В трета глава докторантката прави анализ на резултатите от експерименталното изследване. Резултатите от изследването за отделните етапи са представени с цветни кръгови диаграми и бар графове. Анализът е подкрепен визуално и от детски творби, които прекрасно илюстрират

използваните критерии при оценяването. Въз основа на резултатите от проведения експеримент са направени изводи.

В четвъртата глава са представени изводите от проведеното експериментално изследване, които подкрепят научната хипотеза.

Достойнствата на дисертационния труд могат да се обобщят в следните **приносни моменти**:

А. Научни приноси

- Диференцирани са възрастово предпочитанията и нагласите на децата към определен вид книги: класически с илюстрации, книги с активности в тях и панорамни книги.
- Изследвани са причините за загубата на интереса на децата към книгите.

Б. Приложни приноси

- Предложен е модел за създаване на интерес на децата към книгите чрез интерактивно пресъздаване и интерпретация на художествен текст от книги-игри. Моделът може да се прилага и при реализирането на педагогически ситуации към различни образователни направления на програмните системи.
- Създадени са 4 авторски книги-игри: „Миши работи по Коледа“, „Баба Марта мецана“, „Бел и дъгата“, „Полин в света на изкуството“, които са предназначени за образователно направление Изобразително изкуство.

II. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Текстът от 127 с. преповтаря текста от 88 с., където се изяснява какви методики са използвани в отделните етапи на експерименталната дейност.

Същото важи и за информацията относно извадката на страници 86/87 и 129.

Смятам, че дисертационният труд би спечелил, ако съдържанието в първа глава се структурира по-добре.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на представения дисертационен труд и автореферата към него. По темата на дисертацията докторантката е направила три публикации в научни конференции (две международни и една национална). Публикациите са свързани с темата на дисертацията.

Мнението ми е, че в своята цялост дисертацията на докторантката В. Вутва има безспорен принос за стимулирането на детския интерес към книгата. Теоретичният анализ, както и анализът на резултатите от експерименталната работа доказват факта, че докторантката може да осъществява самостоятелна научна и практикоприложна дейност. Тя доказва и безспорните умения и талант на В. Вутова да работи с деца и развива тяхната креативност. Поради това приемам нейния дисертационен труд и като член на научното жури му давам своята положителна оценка.

Въз основа на това предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди на Василена Вутова образователната и научна степен „доктор“.

22.08.2020 г.

гр. В. Търново

Подпис:.....

(проф. дн М. Гърмидолова)